

ULLOQ Maajip 22-iat 2024

UPA2024/158

Nunat Avannarliit Killiit Siunnersuisoqatigiiffiata Savalimmiuni, Kalaallit Nunaanni Islandimilu naalackersuisunut kaammattuutigaa - nunani avannarlerni killerni avatangiisinut naalackersuisut 2024-mi ataatsimeeqatigiissasut - nunani avannarlerni killerni avatangiisinut naalackersuisut nerisassanik maanngaannartitsisarnerup annikillisinneqarnissaanut nunat ileqqorisaannut tunngatillugu misilittakkanik avitseqatigiissasut - nunani avannarlerni killerni avatangiisinut naalackersuisut nerisassanik maanngaannartitsisarnerup annikillisinneqarnissaanut suliniutaasut eqqartussagaat taamaalillutillu Nunani avannarlerni inuussutissanik pilersuinerup isumannaatsuunerulernissaanut ikiuutaallutik
(Siunnersuuteqartoq: Aallartitat siulittaasuat Doris J Jensen)

Siumuminngaanniit Nunat Avannarliit Killiit kaammattuutaannut qujavugut.

Siumuminngaanniit maluginiarparput Naalackersuisutta una kaammattuut allanik suleqateqaqqaarnata Nunatsinni nammineerluta nerisassanik maanngaannartitsisarnerup iliuuseqarfigissagipput kaammattuutigaa. Suliniutit misissuinerillu maani nammineerluta suussusersussagivut iliuuseqarnissamullu eqqarsalerumaartugut.

Siumimiilli Nunat Avannarliit Killiit kaammattuutaat, tassa nerisassanik maanngaannartitsisarnerup annikillinissaanut, siunertaralugu inuussutissanik pilersuinerup isumannaatsuulernissaanut, Nunat Avannarliit Killiit avatangiisinut naalackersuisut nunat immikkut ileqqorisartakkavut pillugit isumasioqatigiillutik ataatsimiinnissaat isumassarsiatsialattut isigivarput.

Nerisassanik maanngaannartitsinerup imarisaa imatut oqaatigineqarpoq: Nerisassat igiinnakkat aammalu uumasup avatai iloqutaalu atorluarnagit igiinnakkat.

EU kisiat assersuutitut isigissagutsigu, taakku ulluinnatsinni tarrarsorfiginiartaratsigit, suliniuteqarnerat ersareqaaq. Ukumi kisitsisit misissukat tunngavilersuutigineqarput:

- EU-mi 59 ton nerisassat ukiumut maanngaannartinneqartarput
- Tassanga inuup ataatsip ukiumut 131 kg nerisassat maanngaannartittarpaat
- 252 mio ton CO2 aniatinneqartarpoq
- 132 mia Euromik ukiumut nalillit maanngaannartinneqartarput
- Inuilli EU-p iluani 32,6 mio-t pitsaassusilimmik inuussutissaqarluartunik nerisinnaanissaminut akissaqanngillat, EU-mi inuit katillugit 448,4 mio-iupput

Taakkua oqaatigeriarlugit pingaaruteqarluinnartuuvoq iliuuseqarnissamut kisitsisivinnik peqarnissaq, nunatsinnilu ilisimaannarparput pisat pisiniarfinnilu pisiarinningsuukkat maanngaannartitsisartut, saniatigullu angerlarsimaffiit aamma nerisassanik sinnikunik maanngaannartitsisartut. Tassa kisitsisivittai ilisimangilagut. Taamaattumillu pissusissamisoorpoq avatangiisinut naalackersuisuusut isumasioqatigiillutik suleqatigiiffiusinnaasunillu ujartuillutik ataatsimeeqatigiinnissaat, uagummi Nunatsinni kisitta nammineq kivitsiniaannassagutta nunarsuarmioqataaneq eqqarsaatigalugu pissusissamisoortinningsinatsigu, suleqatigiiffiusariaqarmat.

Imminut pilersornissaq ukiuni makkunani eqqartoqattaartarparput, tamannalu angunissaanut isumasioqatigiinnerit assigiinngitsut pisariaqarteqaagut. Saniatigut post doc Aviâja Lyberth Hauptmannip suliniutigisaa pingaarluinnarpoq, tassani Nunatta iliuuseqarfigisassai ersarissut taakkartorneqarmata. Taamaammallu kaammattuutiginaqaaq Avatangiisinut Naalackersuisup post doc Aviâja Lyberth Hauptmann isumasioqatigissagaa aamma, taamaalilluta ilivitsuunerusumik ileqqoriusagut pillugit tunngaveqarluartumillu peqarluta nunat allat suleqatiginissaanut pissutissaqarlualissagatta.

Nuna imminut pilersortoq aamma inuiaqatigiit ileqqunit aallaaveqartartoq Siumumiit isumaqarpugut. Nassaassarsiorluarsinnaaneq atorluaanerlu inuiaqatigiinnut kaammattuutiginaqaaq aallunneqarnerussasoq, ippassaaniinnarmi Future Greenlandimi nersornaatisinneqartoq, Milak Productions, torrallaalluni eqqarsarluarnerminik qimminut nerukkaatissanik tuniniaasalersimasoq atorluaavoq, inuiaqatigiit eqqarsarnerulernissaanut saannissaq kaammattuutiginaqaaq. Pisortat kisimik suliniuteqassanngimmata.

Kisianni saniatigut pilersuisut kaammattornaqaat tunitsivinnik peqalernissaminnik eqqarsaqataanerulissasut. Assersuutigalugu Qaanaami upernaakkut piniartut maanna inuussutissaaruteqqapput, puisip amiinik tunisassaqaannginnamik. Neqerpassuit imaaliallaannaq piasinnaagaluarpaat, tunitsivissaqaanngillalli. Saniatigut peqqinnerulernissamik eqqarsarluta kalaalimiutigut akisoorujussuanngortittaqaarpagut, ilaqutariit iluanni imminut pilersoqatigiinneq kulturerisarput pivallaarunnaarlugu aningaasaq eqqarsaatiginerulersimavarput, tamanna eqqarsarnaqaaq. Qanormita tamanna eqqarsaqatigiinnikkut pitsanngortissinnaavarput?

Taamaammat Siumuminngaanniit Nunat Avannarliit Killiit kaammattuutaat una, nerisanik maanngaannartitsisarnerumut tunngasoq, tassani avatangiisinut naalackersuisuusut ileqqorisat pillugit ukioq manna ataatsimeeqatigiinnissaanut kaammattuut, akuersaarparput.

[Oqaaseqartoq, Najaaraq Møller, Siumut]